

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

18. oktober 2012*

»Socialpolitik — direktiv 1999/70/EF — rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP — § 4 — tidsbegrænsede ansættelseskontrakter inden for den offentlige sektor — national konkurrencemyndighed — stabiliseringsprocedure — rekruttering af personer med tidsbegrænset ansættelse som fastansatte tjenestemænd uden offentlig udvælgelsesprøve — beregning af anciennitet — fuldstændig mangel på hensyntagen til tjenesteperioder, der er tilbagelagt inden for rammerne af tidsbegrænsede ansættelseskontrakter — princippet om forbud mod forskelsbehandling«

I de forenede sager C-302/11 – C-305/11,

angående anmodninger om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Consiglio di Stato (Italien) ved afgørelser af 29. april 2011, indgået til Domstolen den 17. juni 2011, i sagerne

Rosanna Valenza (sag C-302/11 og sag C-304/11),

Maria Laura Altavista (sag C-303/11),

Laura Marsella,

Simonetta Schettini,

Sabrina Tomassini (sag C-305/11)

mod

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af U. Løhmus, som fungerende formand for Sjette Afdeling, og dommerne A. Arabadjiev og C.G. Fernlund (refererende dommer),

generaladvokat: E. Sharpston

justitssekretær: fuldmægtig A. Impellizzeri,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 7. juni 2012,

* Processprog: italiensk.

efter at der er afgivet indlæg af:

- Rosanna Valenza og Maria Laura Altavista ved avvocato G. Pafundi
- Laura Marsella, Simonetta Schettini og Sabrina Tomassini ved avvocati G. Arrigo og G. Patrizi
- den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato S. Varone
- Europa-Kommissionen ved M. van Beek og C. Cattabriga, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningerne om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af § 4 og § 5 i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der blev indgået den 18. marts 1999 (herefter »rammeaftalen«), og som er knyttet som bilag til Rådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 om rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP (EFT L 175, s. 43).
- 2 Anmodningerne er blevet indgivet under retssager, der føres mellem henholdsvis Rosanna Valenza, Maria Laura Altavista, Laura Marsella, Simonetta Schettini og Sabrina Tomassini og l'Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (herefter »AGCM«) vedrørende sidstnævntes afvisning af ved beregningen af deres anciennitet i forbindelse med deres tidsbegrænsede ansættelse som fastansatte tjenestemænd inden for rammerne af en særlig procedure med henblik på stabilisering af deres arbejdsforhold at tage hensyn til tjenesteperioder, der tidligere er blevet tilbagelagt hos samme offentlige myndighed inden for rammerne af tidsbegrænsede ansættelseskontrakter.

Retsforskrifter

EU-retlige forskrifter

- 3 Det fremgår af 14. betragtning til direktiv 1999/70, som er baseret på artikel 139, stk. 2, EF, at de underskrivende parter til rammeaftalen har ønsket at forbedre kvaliteten ved tidsbegrænset ansættelse gennem anvendelsen af princippet om ikke-diskrimination og ved at fastsætte de rammer, der skal forhindre misbrug hidrørende fra anvendelsen af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold.
- 4 I henhold til artikel 1 i direktiv 1999/70 har dette til formål »at iværksætte den i bilaget indeholdte rammeaftale [...], som blev indgået [...] mellem de generelle tværfaglige organisationer (EFS, UNICE og CEEP)«.
- 5 Følgende er fastsat i nævnte direktivs artikel 2, første og tredje led:

»Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme nærværende direktiv senest den 10. juli 2001 eller sikrer sig, at arbejdsmarkedets parter senest på denne dato har indført de nødvendige bestemmelser ad aftalemæssig vej, idet medlemsstaterne skal træffe de foranstaltninger, der er nødvendige, for at de til enhver tid kan nå de resultater, der er foreskrevet i dette direktiv. De underretter straks Kommissionen herom.

[...]

De i stk. 1 nævnte bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til nærværende direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.«

6 Direktiv 1999/70 trådte i henhold til dets artikel 3 i kraft den 10. juli 1999, som var dagen for dets offentliggørelse i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

7 Ifølge rammeaftalens § 1 er formålet hermed:

»a) at forbedre kvaliteten ved tidsbegrænset ansættelse gennem anvendelsen af princippet om ikke-diskrimination

b) at fastsætte rammer, der skal forhindre misbrug hidrørende fra flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold.«

8 Rammeaftalens § 2, stk. 1, er affattet som følger:

»Denne aftale finder anvendelse på alle med tidsbegrænset ansættelse, som har en ansættelseskontrakt eller indgår i et ansættelsesforhold, som defineret ved lov, kollektiv aftale eller gældende praksis i den enkelte medlemsstat.«

9 Rammeaftalens § 3 bestemmer:

»I denne aftale forstås ved:

1. »en person med tidsbegrænset ansættelse«: en person, som har en ansættelseskontrakt, der er indgået direkte mellem den pågældende og en arbejdsgiver, eller som indgår i et ansættelsesforhold, etableret direkte mellem den pågældende og en arbejdsgiver, når tidspunktet for ansættelseskontraktens eller ansættelsesforholdets udløb er fastlagt ud fra objektive kriterier, såsom en bestemt dato, fuldførelsen af en bestemt opgave eller indtrædelsen af en bestemt begivenhed

2. »en sammenlignelig fastansat«: en fastansat i samme virksomhed, der har en tidsbegrænset ansættelseskontrakt eller indgår i et tidsbegrænset ansættelsesforhold, og som udfører samme eller tilsvarende arbejde/beskæftigelse, idet der tages hensyn til kvalifikationer/færdigheder. Hvor der ikke findes nogen sammenlignelig fastansat i samme virksomhed, skal sammenligningen ske ved henvisning til den kollektive aftale, der gælder på området, eller – hvis en sådan ikke foreligger – til national lovgivning, kollektive aftaler eller praksis.«

10 Rammeaftalens § 4 med overskriften »Princippet om ikke-diskrimination« bestemmer:

»1. Ansættelsesvilkårene for personer med tidsbegrænset ansættelse må ikke være mindre gunstige end dem, der gælder for sammenlignelige fastansatte, hvis dette udelukkende er begrundet i kontraktens tidsbegrænsede varighed, og forskelsbehandlingen ikke er begrundet i objektive forhold.

[...]

4. Bestemmelser, hvorefter der ved særlige ansættelsesvilkår kræves tilbagelagt en bestemt tjenesteperiode, skal være de samme for personer med tidsbegrænset ansættelse som for fastansatte, medmindre kravet om en forskellig ansættelsesperiode er begrundet i objektive forhold.«

- 11 I rammeaftalens § 5 med overskriften »Bestemmelser om misbrug« er følgende fastsat:
- »1. For at forhindre misbrug hidrørende fra anvendelsen af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold fastsættes, medmindre der allerede findes tilsvarende retsregler, bestemmelser af medlemsstaterne – efter høring af arbejdsmarkedets parter i henhold til national lovgivning, kollektive aftaler eller praksis – og/eller af arbejdsmarkedets parter, hvorved der tages hensyn til behovene inden for bestemte sektorer og/eller blandt bestemte kategorier af arbejdstagere, og som regulerer et eller flere af følgende forhold:
- a) objektive omstændigheder, der kan begrunde en fornyelse af sådanne kontrakter eller ansættelsesforhold
 - b) den maksimale samlede varighed af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter eller arbejdsforhold
 - c) antallet af gange, sådanne kontrakter eller ansættelsesforhold kan fornys.
2. Medlemsstaterne – efter høring af arbejdsmarkedets parter – og/eller arbejdsmarkedets parter fastsætter, hvor det er hensigtsmæssigt, under hvilke betingelser tidsbegrænsede ansættelseskontrakter og ansættelsesforhold er at anse som:
- a) »flere på hinanden følgende«
 - b) tidsbegrænsede kontrakter eller ansættelsesforhold.«

De italienske bestemmelser

- 12 Ligebehandlingsprincippet er fastsat i artikel 3 i den italienske forfatning.
- 13 I samme forfatnings artikel 97 er fastsat følgende:
- »Stillinger i den offentlige sektor besættes på baggrund af udvælgelsesprøver, bortset fra de tilfælde, der er fastsat i lovgivningen.«
- 14 Artikel 1, stk. 519, i lov nr. 296 af 27. december 2006 om bestemmelser vedrørende det årlige og flerårige statslige budget (finansloven for 2007) (legge n. 296 disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2007)) (almindeligt tillæg til GURI nr. 299 af 27.12.2006, herefter »lov nr. 296/2006«), bestemmer følgende:
- »For 2007 afsættes 20% af de midler, der er omhandlet i stk. 513, til stabilisering efter anmodning fra personale, der ikke beklæder ledelsesfunktioner, og som har haft tidsbegrænset ansættelse i mindst tre år, selv hvis der ikke er tale om tre på hinanden følgende år, eller som opfylder denne betingelse i henhold til kontrakter, der er indgået før den 29. september 2006, eller som har udført tjeneste i mindst tre år, selv om der ikke er tale om tre på hinanden følgende år, i løbet af de fem år, der går forud for datoen for lovens ikrafttræden, og som fremsætter anmodning herom, for så vidt som den pågældende er blevet ansat ved en udvælgelsesprocedure i form af en udvælgelsesprøve eller som fastsat ved lov. Der foretages en stabilisering af personale, der er ansat tidsbegrænset efter forskellige procedurer, ved afholdelse af udvælgelsesprøver [...]«

15 Det fremgår af de oplysninger, som den italienske regering har fremlagt for Domstolen, at den, der kommer i betragtning til en sådan stabilisering – idet den foretages ved en forvaltningsakt, som vedtages efter en lovbestemt procedure – får status som tjenestemand, hvilket således adskiller vedkommende fra »personer, der er ansat af en offentlig myndighed« på grundlag af en privatretlig kontrakt.

16 Artikel 75, stk. 2, i lovdekret nr. 112 af 25. juni 2008 om hasteforanstaltninger til økonomisk udvikling, forenkling, konkurrenceevne, stabilisering af de offentlige finanser og om skatteudligning (decreto-legge n. 112 disposizioni urgenti per lo sviluppo economico, la semplificazione, la competitività, la stabilizzazione della finanza pubblica e la perequazione tributaria) (almindeligt tillæg til GURI nr. 147 af 25.6.2008) har følgende ordlyd:

»For så vidt angår de selvstændige organer fastsættes vederlaget til personale, der er omfattet af de procedurer, der er omhandlet i artikel 1, stk. 519, i lov [nr. 296/2006], på begyndelseslønniveauet uden anerkendelse af den anciennitet, der er erhvervet ved tidsbegrænset ansættelse eller ved specialisering, uden yderligere udgifter, men med tildeling af et personligt tillæg, der gradvist reduceres, og som ikke kan opskrives, svarende til den eventuelle forskel mellem det vederlag, der oppebæres, og det vederlag, der opnås ved fastansættelsen.«

17 Artikel 36 i lovdekret nr. 165 af 30. marts 2001 om almindelige regler vedrørende tilrettelæggelse af arbejdet i de offentlige myndigheder (decreto-legislativo n. 165 norme generali sull'ordinamento del lavoro alle dipendenze delle amministrazioni pubbliche) (almindeligt tillæg til GURI nr. 106 af 9.5.2001) bestemmer:

»1. Til opfyldelse af deres sædvanlige behov ansætter de offentlige myndigheder udelukkende personale på tidsbegrænsede ansættelseskontrakter efter de ansættelsesprocedurer, der er fastsat i artikel 35.

2. Til opfyldelse af midlertidige og exceptionelle behov kan de offentlige myndigheder gøre brug af de fleksible kontraktformer vedrørende ansættelse og beskæftigelse, der er fastsat i civillovbogen og i lovene vedrørende ansættelsesforhold i virksomhederne under overholdelse af de gældende ansættelsesprocedurer. Med forbehold af myndighedernes kompetence til at definere de organisatoriske behov i overensstemmelse med den gældende lovgivning er det de nationale kollektive overenskomster, der regulerer tidsbegrænsede ansættelseskontrakter. [...]

[...]

5. Under alle omstændigheder kan offentlige myndigheders tilsidesættelse af ufravigelige bestemmelser vedrørende rekruttering og ansættelse af arbejdstagere ikke medføre, at der indgås tidsbegrænsede ansættelsesforhold med disse myndigheder, uden at dette berører muligheden for, at myndighederne i øvrigt ifalder ansvar eller pålægges en sanktion. Den pågældende arbejdstager har krav på erstatning for den skade, der forårsages under udførelsen af arbejde i strid med ufravigelige bestemmelser. Myndighederne har pligt til at inddrive de beløb, der udredes i den anledning, hos de ansvarlige ledere, hvis tilsidesættelsen er sket med forsæt eller grov uagtsomhed [...]

[...]«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

18 Efter den 27. januar 2007 i henhold til lov nr. 296/2006 at have fremsat en anmodning om stabilisering blev sagsøgerne i hovedsagen, der alle var beskæftiget ved AGCM inden for rammerne af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, ansat ved samme myndighed inden for rammerne af et tidsbegrænset arbejdsforhold med fastansættelse med virkning fra den 17. maj 2007.

- 19 Ved afgørelse af 17. juli 2008 indplacerede AGCM sagsøgerne i hovedsagen med tilbagevirkende kraft fra den 17. maj 2007 på begyndelsesniveauet i den lønklasse, som de befandt sig i på tidspunktet for indgåelsen af deres tidligere tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, uden at anerkende den anciennitet, som de havde erhvervet i medfør af disse kontrakter, og tildelte dem et personligt tillæg svarende til forskellen mellem det vederlag, som de oppebar den 17. maj 2007, og det, der fulgte af deres stabilisering.
- 20 Tribunale amministrativo regionale Lazio – Roma frifandt AGCM i den sag, som sagsøgerne i hovedsagen havde anlagt til prøvelse af denne afgørelse, bl.a. med den begrundelse, at stabiliseringsproceduren ganske vist giver adgang til at fravige reglen om almindelige udvælgelsesprøver, men ikke til at anerkende den anciennitet, der er erhvervet under den tidsbegrænsede beskæftigelse.
- 21 Sagsøgerne i hovedsagen indbragte afgørelsen for Consiglio di Stato. De gjorde herved gældende, at der foreligger en tilsidesættelse af rammeaftalens § 4, for så vidt som den stabiliseringsordning, der er indført ved lov nr. 296/2006, nulstiller den anciennitet, der er erhvervet inden for rammerne af den tidsbegrænsede beskæftigelse, selv om identiske arbejdsopgaver fortsat udføres, og selv om de på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter har haft karakter af misbrug.
- 22 Consiglio di Stato har anført, at de i hovedsagen omhandlede nationale retsfor skrifter har gjort det muligt direkte at ansætte personer, der hidtil har været midlertidigt beskæftiget, under fravigelse af reglen om almindelige udvælgelsesprøver med henblik på adgang til offentlig beskæftigelse, men med indplacering som fastansat på begyndelsesniveauet i den relevante lønklasse uden bevarelse af den anciennitet, der er erhvervet under den tidsbegrænsede beskæftigelse.
- 23 Ifølge den forelæggende ret har den nationale lovgiver ikke ved disse retsfor skrifter haft til hensigt at foretage en lovliggørelse af retsstridige tidsbegrænsede ansættelsesforhold, der har karakter af misbrug, ved at konvertere tidsbegrænsede ansættelseskontrakter til et tidsubegrænset arbejdsforhold som følge af et misbrug af disse kontrakter i strid med rammeaftalens § 5. Retten er derimod af den opfattelse, at den anciennitet, der er erhvervet under den tidsbegrænsede beskæftigelse, udgør et grundlag for indførelse af et tidsubegrænset ansættelsesforhold under fravigelse af reglen om almindelige udvælgelsesprøver som betingelse for at opnå fastansættelse ved en offentlig myndighed. Nulstillingen af ancienniteten er i denne sammenhæng begrundet ved nødvendigheden af at undgå en omvendt forskelsbehandling til skade for arbejdstagere, der allerede er fastansatte, og som er blevet rekrutteret på en tidsubegrænset ansættelseskontrakt efter en almindelig udvælgelsesprøve. Hvis de personer, der opnår stabilisering, kunne bevare deres anciennitet, ville de fortrænge de af førstnævnte arbejdstagere, der har kortere anciennitet.
- 24 Consiglio di Stato har desuden anført, at forbuddet mod at konvertere en tidsbegrænset ansættelseskontrakt til en tidsubegrænset ansættelseskontrakt gælder inden for den offentlige sektor. Domstolen godkendte, at dette forbud er lovligt ved kendelse af 1. oktober 2010, sag C-3/10, Affatato.
- 25 Consiglio di Stato har endelig fremhævet, at det i dom nr. 1138 af 23. februar 2011 ligeledes udelukkede, at de i hovedsagen omhandlede retsfor skrifter er uforenelige med rammeaftalen med den begrundelse, at den kun forbyder en ugunstig behandling af den tidsbegrænsede ansatte i forhold til den tidsubegrænsede ansatte i løbet af det tidsbegrænsede arbejdsforhold. Rammeaftalen er derimod ikke til hinder for, at det tidsbegrænsede arbejdsforhold bringes til ophør på den fastsatte udløbsdato, og at der efterfølgende etableres et nyt tidsubegrænset arbejdsforhold uden hensyntagen til den anciennitet, der tidligere er erhvervet, idet der netop er tale om et nyt arbejdsforhold. Rammeaftalen finder således ikke anvendelse. Forbuddet mod forskelsbehandling af den tidsbegrænsede ansatte kan desuden ikke strækkes så vidt, at det giver anledning til omvendt forskelsbehandling af den tidsubegrænsede ansatte. Det må efter Consiglio di Stato's opfattelse følgelig lægges til grund, at anvendelsen af forskellige kriterier på henholdsvis tidsbegrænsede ansatte og tidsubegrænsede ansatte er begrundet i objektive forhold som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 4.

- 26 Consiglio di Stato har imidlertid anført, at Tribunale del lavoro di Torino i dom nr. 4148 af 9. november 2009 fastslog, at overholdelse af rammeaftalens § 4, stk. 4, kræver, at den erhvervede anciennitet opretholdes i tilfælde af, at et tidsbegrænset arbejdsforhold konverteres til et tidsubegrænset arbejdsforhold. Selv om forholdene var anderledes i den pågældende dom end dem, der foreligger i denne sag, er der tale om en divergerende fortolkning af den nævnte bestemmelse. Der er derfor tvivl om, hvorvidt de i hovedsagen omhandlede nationale bestemmelser er forenelige med EU-retten.
- 27 På denne baggrund har Consiglio di Stato besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Er § 4, stk. 4, i [rammeaftalen] om, at »[b]estemmelser, hvorefter der ved særlige ansættelsesvilkår kræves tilbagelagt en bestemt tjenesteperiode, skal være de samme for personer med tidsbegrænset ansættelse som for fastansatte, medmindre kravet om en forskellig ansættelsesperiode er begrundet i objektive forhold«, sammenholdt med [aftalens] § 5, som tidligere fortolket af Domstolen – hvorefter de italienske bestemmelser om, at det ved offentlig ansættelse er forbudt at konvertere den tidsbegrænsede arbejdskontrakt til en tidsubegrænset arbejdskontrakt, er lovlige – til hinder for den nationale lovgivning om stabilisering af de midlertidigt ansatte (artikel 1, stk. 519, i lov nr. 296/2006), der har hjemlet direkte tidsubegrænset ansættelse af personer, der allerede var tidsbegrænset ansat som undtagelse til reglen om offentlig udvælgelsesprøve, men med nulstilling af den anciennitet, der var erhvervet under den tidsbegrænsede ansættelse, eller er det anciennitetstab, som den nationale lovgiver har indført, derimod omfattet af undtagelsen »objektive forhold«, som ligger i kravet om at undgå, at personer, der er midlertidigt ansat, indplaceres som fastansatte til skade for de arbejdstagere, der allerede er fastansat, hvilket ville blive resultatet, såfremt de midlertidigt ansatte personer bevarede deres anciennitet?
- 2) Er § 4, stk. 4, i [rammeaftalen] om, at »[b]estemmelser, hvorefter der ved særlige ansættelsesvilkår kræves tilbagelagt en bestemt tjenesteperiode, skal være de samme for personer med tidsbegrænset ansættelse som for fastansatte, medmindre kravet om en forskellig ansættelsesperiode er begrundet i objektive forhold«, sammenholdt med § 5, som tidligere fortolket af Domstolen – hvorefter de italienske bestemmelser om, at det ved offentlig ansættelse er forbudt at konvertere den tidsbegrænsede arbejdskontrakt til en tidsubegrænset arbejdskontrakt, er lovlige – til hinder for en national lovgivning, der med anerkendelse af den erhvervede anciennitet under det tidsbegrænsede arbejdsforhold fastsætter, at den tidsbegrænsede kontrakt afsluttes, og at der indgås en ny kontrakt uden tidsbegrænsning, som er forskellig fra den tidligere, og uden bevarelse af den erhvervede anciennitet (artikel 1, stk. 519, i lov nr. 296/2006)?«
- 28 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 20. juli 2011 blev sagerne C-302/11 – C-305/11 forenet med henblik på den skriftlige og mundtlige forhandling samt dommen.

Om de præjudicielle spørgsmål

- 29 Med disse spørgsmål, der behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om rammeaftalens § 4, sammenholdt med samme aftales § 5, skal fortolkes således, at den er til hinder for nationale retsfor skrifter som de i hovedsagen omhandlede, der fuldstændigt udelukker hensyntagen til tjenesteperioder, der er tilbagelagt af en tidsbegrænset ansat ved en offentlig myndighed ved beregningen af sidstnævntes anciennitet i forbindelse med vedkommendes tidsubegrænsede ansættelse ved samme myndighed som fastansat tjenestemand inden for rammerne af en særlig procedure vedrørende stabilisering af arbejdsforholdet.

Om anvendeligheden af rammeaftalens § 4

- 30 Den italienske regering har gjort gældende, at rammeaftalens § 4 ikke finder anvendelse på tvisten i hovedsagen. Denne bestemmelse forbyder nemlig udelukkende enhver forskelsbehandling mellem tidsbegrænsede ansatte og midlertidigt ansatte, så længe det tidsbegrænsede arbejdsforhold vedvarer. Hovedsagerne rejser imidlertid ikke spørgsmål vedrørende sammenligning mellem disse kategorier af arbejdstagere, eftersom den tidligere tidsbegrænsede ansættelseskontrakt efter de i hovedsagen omhandlede nationale retsforskrifter anses for et grundlag, der legitimerer opnåelsen af en tidsbegrænset ansættelseskontrakt under fravigelse af den almindelige regel om almindelige udvælgelsesprøver for at få adgang til fastansættelse inden for den offentlige sektor. Denne tidsbegrænsede ansættelseskontrakt udgør således udelukkende en betingelse for at få adgang til den særlige procedure med henblik på en selvstændig ansættelse inden for rammerne af et tidsbegrænset arbejdsforhold, der er fuldstændigt adskilt fra det foregående. Stabiliseringsproceduren bevirker således ikke, at tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, der i misbrugsøjemed er indgået under tilsidesættelse af rammeaftalens § 5, forvandles eller konverteres til et tidsbegrænset arbejdsforhold, men at der etableres et nyt arbejdsforhold, der medfører en forpligtelse til at gennemgå en prøveperiode. En sådan stabilisering bringer samtidig det tidsbegrænsede arbejdsforhold til ophør, hvilket medfører en forpligtelse til at afslutte alle udestående forhold og bl.a. udbetale fratrædelsesgodtgørelse og kompensation for ikke-afholdt ferie.
- 31 Med denne argumentation, der i det væsentlige støtter den vurdering, som Consiglio di Stato har foretaget i forelæggelsesafgørelserne og i dom nr. 1138 af 23. februar 2011, har den italienske regering nærmere bestemt gjort gældende, at rammeaftalens § 4 er uanvendelig i situationer som dem, der foreligger i hovedsagen, eftersom den forskelsbehandling, som sagsøgerne i hovedsagen – der siden den 17. maj 2007 har været bundet til AGCM i kraft af en tidsbegrænset ansættelseskontrakt – har henvist til, indtræder i forhold til andre tidsbegrænsede ansatte.
- 32 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at rammeaftalens § 2, stk. 1, finder anvendelse på alle med tidsbegrænset ansættelse, som har en ansættelseskontrakt eller indgår i et ansættelsesforhold, som defineret ved lov, kollektiv aftale eller gældende praksis i den enkelte medlemsstat (dom af 8.9.2011, sag C-177/10, Rosado Santana, Sml. I, s. 7907, præmis 39).
- 33 Domstolen har allerede fastslået, at direktiv 1999/70 og rammeaftalen finder anvendelse på alle arbejdstagere, der præsterer en arbejdsydelse mod vederlag inden for rammerne af et tidsbegrænset arbejdsforhold, der binder dem til deres arbejdsgiver (jf. dom af 13.9.2007, sag C-307/05, Del Cerro Alonso, Sml. I, s. 7109, præmis 28, og Rosado Santana-dommen, præmis 40).
- 34 Den omstændighed alene, at sagsøgerne i hovedsagen har erhvervet status som tidsbegrænsede ansatte, afskærer dem ikke fra under visse omstændigheder at kunne påberåbe sig princippet om ikke-diskrimination i rammeaftalens § 4 (jf. Rosado Santana-dommen, præmis 41, og i denne retning dom af 8.3.2012, sag C-251/11, Huet, præmis 37).
- 35 Som tidsbegrænsede ansatte tilsigter sagsøgerne nemlig i det væsentlige i hovedsagerne at anfægte en forskellig behandling ved vurderingen af den anciennitet og den faglige erfaring, som de har opnået med henblik på en ansættelsesprocedure, efter hvis afslutning de er blevet fastansatte tjenestemænd. Mens de tjenesteperioder, der er tilbagelagt som tidsbegrænsede ansatte, tages i betragtning ved beregningen af ancienniteten og følgelig ved fastsættelse af lønniveauet, bliver de perioder, der er tilbagelagt som tidsbegrænsede ansatte, ikke taget i betragtning, uden at det ifølge sagsøgerne undersøges, hvilke opgaver der er udført, og deres kendetegn. For så vidt som den forskelsbehandling i strid med rammeaftalens § 4, som sagsøgerne i hovedsagen hævder, at de har været udsat for, vedrører tjenesteperioder tilbagelagt som tidsbegrænsede ansatte, er den omstændighed, at de i mellemtiden er blevet tidsbegrænsede ansatte, ikke relevant (jf. i denne retning Rosado Santana-dommen, præmis 42).

- 36 Det skal desuden bemærkes, at rammeaftalens § 4, stk. 4, bestemmer, at de særlige ansættelsesvilkår, som kræves tilbagelagt i en bestemt tjenesteperiode, skal være de samme for personer med tidsbegrænset ansættelse som for fastansatte, medmindre forskellige krav er begrundet i objektive forhold. Det fremgår hverken af denne bestemmelses ordlyd eller af den sammenhæng, hvori den indgår, at den ikke længere finder anvendelse, når den pågældende arbejdstager opnår status som tidsbegrænset ansat. De formål, som direktiv 1999/70 og rammeaftalen forfølger om at forbyde forskelsbehandling samt om at forhindre misbrug hidrørende fra flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold, taler nemlig for den modsatte opfattelse (Rosado Santana-dommen, præmis 43).
- 37 Såfremt anvendelsen af rammeaftalen i situationer som de i hovedsagen omhandlede straks udelukkes, vil dette være ensbetydende med, at anvendelsesområdet for den beskyttelse, der er tillagt de berørte arbejdstagere mod forskelsbehandling, begrænses i strid med det formål, der er tillagt rammeaftalens § 4, og det vil føre til en utilbørlig streng fortolkning af § 4 i strid med Domstolens praksis (Rosado Santana-dommen, præmis 44 og den deri nævnte retspraksis).
- 38 Det skal herefter på baggrund af det ovenstående bemærkes, at der i modsætning til den fortolkning, som den italienske regering har argumenteret for, ikke er noget til hinder for, at direktiv 1999/70 og rammeaftalens § 4 finder anvendelse på tvisten i hovedsagen.

Om fortolkningen af rammeaftalens § 4

- 39 Det bemærkes, at rammeaftalens § 4, stk. 1, indeholder et forbud mod at behandle arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse mindre gunstigt end arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse for så vidt angår ansættelsesvilkår alene med den begrundelse, at de har indgået en kontrakt af tidsbegrænset varighed, medmindre en forskellig behandling er begrundet i objektive forhold. Rammeaftalens § 4, stk. 4, indeholder samme forbud for så vidt angår bestemmelser, hvorefter der ved særlige ansættelsesvilkår kræves tilbagelagt en bestemt tjenesteperiode (Rosado Santana-dommen, præmis 64).
- 40 Det følger af fast retspraksis, at princippet om ikke-diskrimination indebærer, at ensartede forhold ikke må behandles forskelligt, og at forskellige forhold ikke må behandles ensartet, medmindre en sådan behandling er objektivt begrundet (Rosado Santana-dommen, præmis 65 og den deri nævnte retspraksis).
- 41 Der skal derfor først foretages en undersøgelse af spørgsmålet om, hvorvidt de omhandlede forhold er sammenlignelige, og det skal derefter undersøges, om der eventuelt foreligger en objektiv begrundelse.

Om sammenligneligheden af de omhandlede forhold

- 42 Ved bedømmelsen af, om de pågældende personer udfører samme eller tilsvarende arbejde i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i rammeaftalen, skal det i henhold til rammeaftalens § 3, nr. 2), og § 4, stk. 1, undersøges, om disse personer, henset til en helhed af omstændigheder, herunder arbejdets art, uddannelseskrav og arbejdsforhold, kan anses for at befinde sig i en sammenlignelig situation (kendelse af 18.3.2011, sag C-273/10, Montoya Medina, præmis 37, Rosado Santana-dommen, præmis 66, og kendelse af 9.2.2012, sag C-556/11, Lorenzo Martínez, præmis 43).
- 43 Det tilkommer i princippet den forelæggende ret at fastslå, om sagsøgerne i hovedsagen, mens de udførte tjeneste ved AGCM inden for rammerne af en tidsbegrænset ansættelseskontrakt, befandt sig i en situation, der var sammenlignelig med situationen for fastansatte tjenestemænd, der af samme myndighed var ansat tidsbegrænset (jf. Rosado Santana-dommen, præmis 67, og Lorenzo Martínez-kendelsen, præmis 44).

- 44 Arten af det arbejde, som sagsøgerne i hovedsagen udførte i de år, hvor de arbejdede i AGCM's tjeneste på tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, og kvaliteten af den erhvervs erfaring, de derved har opnået, udgør nemlig ikke alene en af de faktorer, der objektivt kan begrunde en forskellig behandling i forhold til fastansatte tjenestemænd. Det er ligeledes et af kriterierne til bestemmelse af, om de pågældende befinder sig i en situation, der kan sammenlignes med den, som de sidstnævnte befinder sig i (jf. i denne retning Rosado Santana-dommen, præmis 69).
- 45 I det foreliggende tilfælde fremgår det, at sagsøgerne i hovedsagen, som anvendte stabiliseringsproceduren, til forskel fra fastansatte tjenestemænd ikke har bestået den almindelige udvælgelsesprøve med henblik på ansættelse inden for den offentlige sektor. En sådan omstændighed kan imidlertid, således som Kommissionen med rette har gjort gældende, ikke medføre, at de befinder sig i en anden situation, eftersom de betingelser for stabilisering, der er fastsat af den nationale lovgiver i de retsfor skrifter, der er omtvistet i hovedsagen, der vedrører henholdsvis længden af det tidsbegrænsede arbejdsforhold og kravet om at være blevet ansat heri ved en udvælgelsesprocedure i form af en udvælgelsesprøve eller en lovbestemt procedure, netop har til formål kun at gøre det muligt at stabilisere tidsbegrænsede arbejdstagere, hvis situation kan sammenlignes med situationen for fastansatte tjenestemænd.
- 46 Hvad angår arten af det arbejde, der blev udført i hovedsagerne, fremgår det ikke klart af de sagsakter, der er fremlagt for Domstolen, hvilke arbejdsopgaver sagsøgerne udførte i løbet af de år, hvor de arbejdede på tidsbegrænsede ansættelseskontrakter ved AGCM, eller hvilken relation der var mellem disse arbejdsopgaver og de opgaver, som sagsøgerne udfører som fastansatte tjenestemænd.
- 47 Sagsøgerne i hovedsagen har imidlertid i deres skriftlige bemærkninger for Domstolen i lighed med Kommissionen gjort gældende, at de arbejdsopgaver, som de udfører som fastansatte tjenestemænd efter stabiliseringsprocedurens afslutning, er de samme som dem, de tidligere udførte inden for rammerne af tidsbegrænsede ansættelseskontrakter. Det fremgår desuden af den italienske regerings egne forklaringer vedrørende formålet med de i hovedsagen omhandlede nationale retsfor skrifter, at de ved at sikre tidsubegrænset ansættelse af arbejdstagere, der tidligere var tidsbegrænset ansat, tilsigter at værdsætte den erfaring, som de har opnået ved AGCM. Det tilkommer ikke desto mindre den forelæggende ret at foretage den fornødne prøvelse heraf.
- 48 Hvis det viser sig, at de arbejdsopgaver, som sagsøgerne i hovedsagen udførte ved AGCM inden for rammerne af tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, ikke svarede til dem, som blev udført af en fastansat tjenestemand, som henhører under den relevante kategori hos denne myndighed, er den hævdede forskelsbehandling vedrørende hensyntagen til tjenesteperioderne ved sagsøgerne i hovedsagens ansættelse som fastansatte tjenestemænd ikke i strid med rammeaftalens § 4, eftersom denne ulige behandling vedrører forskellige situationer (jf. analogt Rosado Santana-dommen, præmis 68).
- 49 Såfremt de arbejdsopgaver, som sagsøgerne i hovedsagen udførte ved AGCM inden for rammerne af tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, derimod svarer til dem, som blev udført af en fastansat tjenestemand, som henhører under den relevante kategori hos denne myndighed, skal det undersøges, om der foreligger en objektiv begrundelse for, at tjenesteperioder, der er tilbagelagt inden for rammerne af tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, overhovedet ikke blev taget i betragtning, da sagsøgerne i hovedsagen blev ansat som fastansatte tjenestemænd og følgelig integreret i den faste medarbejderstab (jf. i denne retning Rosado Santana-dommen, præmis 71).

Spørgsmålet, om der foreligger en objektiv begrundelse

- 50 Ifølge Domstolens faste praksis skal begrebet »objektive forhold« i rammeaftalens § 4, stk. 1 og/eller stk. 4, forstås således, at en forskellig behandling af arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse og arbejdstagere med tidsubegrænset ansættelse ikke kan begrundes med, at denne forskel er fastsat ved

en generel og abstrakt national retsforordning, såsom en lov eller en kollektiv overenskomst (dommen i sagen Del Cerro Alonso, præmis 57, dom af 22.12.2010, forenede sager C-444/09 og C-456/09, Gavieiro Gavieiro og Iglesias Torres, Sml. I, s. 14031, præmis 54, Montoya Medina-kendelsen, præmis 40, Rosado Santana-dommen, præmis 72, og Lorenzo Martínez-kendelsen, præmis 47).

- 51 Det nævnte begreb kræver, at den konstaterede ulige behandling er begrundet i, at der foreligger præcise og konkrete omstændigheder, der kendetegner det ansættelsesvilkår, der er tale om, i den særlige sammenhæng, det indgår i, og på grundlag af objektive og gennemsigtige kriterier, for at efterprøve, om denne ulige behandling rent faktisk opfylder et reelt behov, er egnet til at nå det forfulgte formål og er nødvendig herfor. Disse omstændigheder kan bl.a. opstå på grund af den særlige art af de opgaver, med henblik på hvis udførelse tidsbegrænsede kontrakter er indgået, samt de hermed forbundne kendetegn eller i givet fald på grund af medlemsstatens forfølgelse af et lovligt socialpolitisk formål (jf. bl.a. dommen i sagen Del Cerro Alonso, præmis 53 og 58, dommen i sagen Gavieiro Gavieiro og Iglesias Torres, præmis 55, Montoya Medina-kendelsen, præmis 41, Rosado Santana-dommen, præmis 73, og Lorenzo Martínez-kendelsen, præmis 48).
- 52 En henvisning alene til, at det arbejde, der udføres af personalet i den offentlige administration, er af midlertidig karakter, opfylder ikke disse krav og kan derfor ikke i sig selv udgøre et objektivi forhold som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1 og/eller stk. 4. At tillade, at et ansættelsesforhold midlertidige karakter alene er tilstrækkelig til at begrunde en forskellig behandling af arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse og arbejdstagere med tidsubegrænset ansættelse, ville gøre formålene med direktiv 1999/70 og med rammeaftalen indholdsløse og være med til at gøre opretholdelsen af en ugunstig situation for arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse stedsevarende (jf. dommen i sagen Gavieiro Gavieiro og Iglesias Torres, præmis 56 og 57, Montoya Medina-kendelsen, præmis 42 og 43, Rosado Santana-dommen, præmis 74, og Lorenzo Martínez-kendelsen, præmis 49 og 50).
- 53 For at begrunde den hævdede ulige behandling i hovedsagerne har den italienske regering i denne sag henvist til flere objektive forskelle mellem fastansatte tjenestemænd og arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse, der efterfølgende er blevet ansat som fastansatte tjenestemænd.
- 54 Regeringen har først gjort gældende, at en sådan ansættelse i forbindelse med den såkaldte »stabiliseringsordning« finder sted inden for rammerne af en procedure, der ikke fremviser de for en udvælgelsesprøve typiske kendetegn, og som følgelig – idet der er tale om en undtagelse fra de normale ansættelsesprocedurer – ikke kan udgøre en gyldig grund til at yde et vederlag, der er højere end begyndelsesniveauet i den lønkategori, der finder anvendelse på fastansatte tjenestemænd.
- 55 Den italienske regering har dernæst gjort gældende, at den nævnte ordning – idet den anciennitet, der er erhvervet inden for rammerne af tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, betragtes som en betingelse for at opnå stabilisering og ikke som et forhold, der kan tages i betragtning inden for rammerne af det nye tidsubegrænsede ansættelsesforhold – finder sin berettigelse i nødvendigheden af at undgå en omvendt forskelsbehandling til skade for de fastansatte tjenestemænd, der allerede indgår i den faste medarbejderstab. Hvis stabiliserede arbejdstagere kunne bevare deres anciennitet, ville deres integration i den faste medarbejderstab nemlig ske på bekostning af de arbejdstagere, der allerede har opnået fastansættelse som tjenestemænd på tidsubegrænsede kontrakter efter en almindelig udvælgelsesprøve, men som har lavere anciennitet. De sidstnævnte ville nemlig som fastansatte blive indplaceret på et lavere niveau end dem, der opnår stabilisering.
- 56 Regeringen har endelig fremhævet, at en hensyntagen til den anciennitet, der er erhvervet i kraft af tidligere tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, dels ville være i strid med dels artikel 3 i Den Italienske Republiks forfatning forstået på den måde, at en ugunstig behandling ikke kan anvendes på forhold, der er ligeværdige, dels med samme forfatnings artikel 97, hvori det er fastsat, at almindelige udvælgelsesprøver – i deres egenskab af upartisk mekanisme til teknisk og neutral udvælgelse af de

mest kompetente personer på grundlag af fortjeneste – udgør den almindelige ansættelsesmåde inden for den offentlige sektor med henblik på at opfylde kravene til upartiskhed og effektivitet i den offentlige forvaltning.

- 57 Herved bemærkes, at henset til den skønsmargin, som medlemsstaterne har til at indrette deres egne offentlige forvaltninger, kan de i princippet uden at tilsidesætte direktiv 1999/70 eller rammeaftalen opstille betingelser for at opnå status som fastansat tjenestemand samt fastsætte ansættelsesvilkårene for disse tjenestemænd, bl.a. når de tidligere var beskæftiget i disse forvaltninger på tidsbegrænsede ansættelseskontrakter (jf. i denne retning Rosado Santana-dommen, præmis 76).
- 58 Som Kommissionen har fremhævet under retsmødet, kan de tidsbegrænsede ansattes erhvervserfaring, der afspejles af de tjenesteperioder, som de har tilbagelagt ved de offentlige myndigheder inden for rammerne af tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, således – i lighed med det, der er fastsat i de i hovedsagen omhandlede retsfor skrifter, der bl.a. betinger stabilisering af, at den pågældende har tilbagelagt en tjenesteperiode på tre år inden for rammerne af tidsbegrænsede ansættelseskontrakter – udgøre et udvælgelses kriterium med henblik på en procedure til ansættelse af tjenestemænd.
- 59 Uanset denne skønsmargin skal anvendelsen af de kriterier, som medlemsstaterne fastlægger, gennemføres med tilstrækkelig gennemsigtighed, og de skal kunne efterprøves med henblik på at forhindre, at arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse behandles ugunstigt alene med henvisning til varigheden af den arbejds kontrakt eller det arbejdsforhold, som deres anciennitet og erhvervserfaring er baseret på (jf. Rosado Santana-dommen, præmis 77).
- 60 I denne forbindelse må det medgives, at nogle af de af den italienske regering påberåbte forskelle med hensyn til rekrutteringen af arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse i forbindelse med stabiliseringsprocedurer som de i hovedsagen omhandlede i forhold til fastansatte tjenestemænd, der er rekrutteret efter afholdelse af en almindelig udvælgelsesprøve, med hensyn til krævede kvalifikationer og med hensyn til arten af de opgaver, som de har ansvaret for, i princippet kan begrunde en forskellig behandling for så vidt angår deres ansættelsesvilkår (jf. i denne retning Rosado Santana-dommen, præmis 78).
- 61 Når en sådan forskellig behandling følger af behovet for, at der tages hensyn til objektive krav vedrørende den stilling, som ansættelsesproceduren har til formål at besætte, og som ikke har noget at gøre med det tidsbegrænsede ansættelsesforhold mellem arbejdstageren og dennes arbejdsgiver, kan den være begrundet i henhold til rammeaftalens § 4, stk. 1 og/eller stk. 4 (jf. i denne retning Rosado Santana-dommen, præmis 79).
- 62 I det foreliggende tilfælde bemærkes med hensyn til det hævdede formål om at undgå omvendt forskelsbehandling til skade for fastansatte tjenestemænd, som er blevet ansat efter en almindelig udvælgelsesprøve, at selv om et sådant formål kan udgøre et »objektivt forhold« som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1 og/eller stk. 4, kan dette forhold under alle omstændigheder ikke berettige uforholdsmæssige nationale retsfor skrifter som de i hovedsagen omhandlede, der fuldstændigt og i alle situationer udelukker hensyntagen til alle de tjenesteperioder, som arbejdstagerne har tilbagelagt inden for rammerne af tidsbegrænsede ansættelseskontrakter med henblik på beregning af deres anciennitet ved deres tidsbegrænsede ansættelse og dermed af deres lønniveau. En sådan fuldstændig og absolut udelukkelse hviler nemlig nødvendigvis på den generelle forudsætning, at den tidsbegrænsede varighed af visse offentligt ansattes ansættelsesforhold i sig selv berettiger en ulige behandling i forhold til offentligt ansatte, der er ansat tidsbegrænset, hvilket således tømmer direktiv 1999/70's og rammeaftalens formål for deres væsentlige indhold.
- 63 Hvad angår den omstændighed – som den italienske regering gentagne gange henviste til under retsmødet – at stabiliseringsproceduren efter national ret afstedkommer et nyt arbejdsforhold, bemærkes, at rammeaftalen ganske vist ikke foreskriver betingelserne for at gøre brug af tidsbegrænsede ansættelseskontrakter og ikke har til formål at harmonisere alle nationale retsregler

om tidsbegrænsede ansættelseskontrakter. Rammeaftalen tilsigter nemlig udelukkende ved at fastsætte generelle principper og minimumskrav at fastsætte en generel ramme, som skal sikre ligebehandling for personer med tidsbegrænset ansættelse, ved at de beskyttes mod forskelsbehandling, og at forhindre misbrug hidrørende fra anvendelsen af flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold (jf. Huet-dommen, præmis 40 og 41 og den deri nævnte retspraksis).

- 64 Den skønsmargen, som medlemsstaterne er blevet overladt til at fastsætte indholdet af deres nationale regler vedrørende ansættelseskontrakter, kan imidlertid ikke udstrækkes så vidt, at den skader formålet og den effektive virkning af rammeaftalen (jf. i denne retning Huet-dommen, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis).
- 65 Princippet om ikke-diskrimination i rammeaftalens § 4 ville imidlertid blive frataget ethvert indhold, hvis den blotte karakter af arbejdsforholdet som nyt efter national ret kunne udgøre et »objektivt forhold« i ovennævnte bestemmelses forstand, der berettiger en ulige behandling som den, der hævdes at foreligge i hovedsagerne, vedrørende den omstændighed, at en offentlig myndighed ved dennes tidsbegrænsede rekruttering af arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse tager hensyn til den anciennitet, som sidstnævnte har erhvervet ved selv samme myndighed inden for rammerne af deres tidsbegrænsede ansættelseskontrakter.
- 66 Der skal derimod tages hensyn til den særlige karakter af de opgaver, som sagsøgerne i hovedsagen har udført.
- 67 I denne forbindelse må det medgives, at såfremt det, som sagsøgerne i hovedsagen har hævdet, jf. denne doms præmis 47, i forbindelse med denne procedure godtgøres, at de arbejdsopgaver, som sagsøgerne udfører som fastansatte tjenestemænd, er identiske med dem, som de tidligere udførte inden for rammerne af tidsbegrænsede ansættelseskontrakter, og såfremt de omhandlede nationale retsforordninger, som den italienske regering har gjort gældende i sine skriftlige bemærkninger, har til formål at værdsætte den erfaring, som de midlertidige tjenestemænd har opnået ved AGCM, kunne sådanne forhold antyde, at den manglende hensyntagen til tjenesteperioder tilbagelagt af arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse reelt er begrundet i den blotte varighed af deres ansættelseskontrakter, og at den i hovedsagen omhandlede ulige behandling følgelig ikke hviler på begrundelser, der er forbundet med objektive krav til de stillinger, der har været genstand for stabiliseringsproceduren, og som kan kvalificeres som »objektive forhold« som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1 og/eller stk. 4.
- 68 Det tilkommer imidlertid den forelæggende ret i hovedsagerne dels at undersøge, om den situation, som sagsøgerne i hovedsagen befandt sig i hvad angår de tjenesteperioder, som de tilbagelagde inden for rammerne af midlertidige ansættelseskontrakter, kunne sammenlignes med situationen for en anden ansat ved AGCM, som havde tilbagelagt sine tjenesteperioder som fastansat tjenestemand i de relevante kategorier i den faste medarbejderstab, dels, henset til den i denne doms præmis 50-52 nævnte retspraksis, at bedømme, om visse af de af AGCM for retten fremførte argumenter udgør »objektive forhold« som omhandlet i rammeaftalens § 4, stk. 1 og/eller stk. 4 (Rosado Santana-dommen, præmis 83).
- 69 Rammeaftalens § 5 er i denne henseende uden betydning, og da forelæggelsesafgørelserne desuden ikke indeholder konkrete og præcise oplysninger vedrørende et eventuelt misbrug af flere på hinanden følgende ansættelseskontrakter, er det, således som sagsøgerne i hovedsagen har gjort gældende, ufornuddent at træffe afgørelse om fortolkningen af denne bestemmelse.

- 70 Endelig bemærkes, at rammeaftalens § 4, stk. 1, er ubetinget og tilstrækkeligt præcis til, at en borger kan påberåbe sig bestemmelsen over for staten ved en national domstol med virkning fra den dato, hvor medlemsstaternes frist for at gennemføre direktiv 1999/70 udløb (jf. i denne retning dommen i sagen Gavieiro Gavieiro og Iglesias Torres, præmis 78-83, 97 og 98, Montoya Medina-kendelsen, præmis 46, og Rosado Santana-dommen, præmis 56).
- 71 Henset til ovennævnte betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at § 4 i rammeaftalen, som er knyttet som bilag til direktiv 1999/70, skal fortolkes således, at den er til hinder for nationale retsfor skrifter som de i hovedsagen omhandlede, der fuldstændigt udelukker hensyntagen til de tjenesteperioder, der er tilbagelagt af en tidsbegrænset ansat ved en offentlig myndighed, ved beregningen af sidstnævntes anciennitet i forbindelse med vedkommendes tidsubegrænsede ansættelse ved samme myndighed som fastansat tjenestemand inden for rammerne af en særlig procedure vedrørende stabilisering af arbejdsforholdet, med mindre denne udelukkelse er begrundet i »objektive forhold« som omhandlet i bestemmelsens stk. 1 og/eller stk. 4. Den omstændighed alene, at den midlertidigt ansatte har tilbagelagt tjenesteperioderne på grundlag af en tidsbegrænset ansættelseskontrakt eller et tidsbegrænset ansættelsesforhold, udgør ikke et sådant objektivi forhold.

Sagsomkostninger

- 72 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i de sager, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Sjette Afdeling) for ret:

§ 4 i rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der blev indgået den 18. marts 1999, og som er knyttet som bilag til Rådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 om rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP, skal fortolkes således, at den er til hinder for nationale retsfor skrifter som de i hovedsagen omhandlede, der fuldstændigt udelukker hensyntagen til de tjenesteperioder, der er tilbagelagt af en tidsbegrænset ansat ved en offentlig myndighed, ved beregningen af sidstnævntes anciennitet i forbindelse med vedkommendes tidsubegrænsede ansættelse ved samme myndighed som fastansat tjenestemand inden for rammerne af en særlig procedure vedrørende stabilisering af arbejdsforholdet, med mindre denne udelukkelse er begrundet i »objektive forhold« som omhandlet i bestemmelsens stk. 1 og/eller stk. 4. Den omstændighed alene, at den midlertidigt ansatte har tilbagelagt tjenesteperioderne på grundlag af en tidsbegrænset ansættelseskontrakt eller et tidsbegrænset ansættelsesforhold, udgør ikke et sådant objektivi forhold.

Underskrifter